

УДК 376.091.2]:316.614:159.922.76](045)

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-11\(51\)-2551-2561](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-11(51)-2551-2561)

Лемешук Марина Анатоліївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, <https://orcid.org/0000-0002-7831-1023>

Малишевська Ірина Анатоліївна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, <https://orcid.org/0000-0003-0889-2552>

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ЛОГОПЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

Анотація. Статтю присвячено комплексному аналізу інноваційних стратегій логопедичної допомоги дітям у сучасному освітньому середовищі з урахуванням українського та міжнародного контекстів. Теоретико-методологічна частина спирається на компетентнісний, комунікативно-функціональний підходи; здійснено структурно-тематичний огляд відкритих джерел, університетських програм, методичних матеріалів і наукових публікацій за 2013–2025 рр. Узагальнено класифікацію інноваційних технологій: цифрові (скринінг, прогрес-моніторинг, телепрактика, АДК-платформи), інтерактивні (мультимедійні ігрові середовища, доповнена/віртуальна реальність, відео біофідбек), нейропсихологічні та сенсорні методики (вправи для виконавчих функцій, уваги, сенсомоторної інтеграції), а також арт-терапевтичні (музико-, казко-, ізотерапія, логоритміка).

Показано перехід від однометодних занять до мультикомпонентних програм, що поєднують технологічні та психолого-педагогічні інструменти і спрямовані на підвищення функціональної комунікації та перенос навичок у навчальні й побутові ситуації. Окреслено ключову роль міждисциплінарної взаємодії (логопед–педагог–психолог–родина/ІРЦ), стандартизованих індикаторів результативності та цифрової грамотності фахівців як передумов прийняття рішень на основі даних. Наукова новизна полягає у цілісній синтезі технологічних і педагогічних компонентів, орієнтованих на екологічну валідність і доказовість.

Практична значущість виявляється у наданні орієнтирів для стандартизації компетентностей, уніфікації цифрових рішень і масштабування ефективних моделей у закладах освіти. Вказано на потребу посилення локальної доказової бази (україномовні метрики) та системної оцінки впровадження.

Ключові слова: логопедична допомога; інноваційні стратегії; цифрові технології; інклюзивна освіта; міждисциплінарна взаємодія.

Lemeschuk Maryna Anatoliivna PhD in Education, Associate Professor at Special and Inclusive Education Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, <https://orcid.org/0000-0002-7831-1023>

Malyshevska Iryna Anatoliivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of Special Education Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, <https://orcid.org/0000-0003-0889-2552>

INNOVATIVE STRATEGIES FOR SPEECH THERAPY ASSISTANCE TO CHILDREN IN THE MODERN EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Abstract. The article is devoted to a comprehensive analysis of innovative strategies for speech therapy assistance to children in the modern educational environment, taking into account the Ukrainian and international contexts. The theoretical and methodological part is based on competence-based and communicative-functional approaches; a structural and thematic review of open sources, university programs, methodological materials, and scientific publications for 2013–2025 has been carried out.

The classification of innovative technologies has been generalized: digital (screening, progress monitoring, telemedicine, ADK platforms), interactive (multimedia gaming environments, augmented/virtual reality, video biofeedback), neuropsychological and sensory techniques (exercises for executive functions, attention, sensorimotor integration), as well as art therapy (music, fairy tale, and art therapy, logorhythmics).

A transition from single-method classes to multi-component programs combining technological and psychological-pedagogical tools and aimed at improving functional communication and transferring skills to educational and everyday situations has been demonstrated. The key role of interdisciplinary interaction (speech therapist–teacher–psychologist–family/IRC), standardized performance indicators, and digital literacy of specialists as prerequisites for data-driven decision-making is outlined. The scientific novelty lies in the comprehensive synthesis of technological and pedagogical components focused on ecological validity and evidence. The practical significance is manifested in providing guidelines for standardizing competencies, unifying digital solutions, and scaling effective models in educational institutions. The need to strengthen the local evidence base (Ukrainian-language metrics) and systematic evaluation of implementation is indicated.

Keywords: speech therapy assistance; innovative strategies; children; digital technologies; inclusive education; interdisciplinary interaction.

Постановка проблеми. Сучасна система освіти України перебуває в стані активного реформування, що вимагає оновлення підходів до надання корекційно-розвивальної допомоги дітям із особливими освітніми потребами. Однією з ключових ланок цієї системи є логопедична допомога, спрямована на подолання порушень мовлення, розвиток комунікативної компетентності та формування позитивної самооцінки дитини. З огляду на зростання кількості дітей із різними формами мовленнєвих розладів, а також на розширення інклюзивного освітнього простору, проблема пошуку ефективних, гнучких і сучасних стратегій логопедичного супроводу набуває особливої актуальності.

Традиційні методи логопедичної роботи, хоча й залишаються фундаментом професійної практики, потребують модернізації з урахуванням новітніх психолого-педагогічних і технологічних досягнень. Інноваційні підходи у логопедії відкривають нові можливості для оптимізації навчально-корекційного процесу: це інтеграція цифрових технологій, використання мультимедійних ресурсів, сенсорних методик, логоритміки, елементів арт-терапії та нейропсихологічних вправ. Такі стратегії сприяють не лише ефективнішій корекції мовленнєвих порушень, але й підвищенню мотивації дітей, розвитку емоційно-вольової сфери та соціальної адаптації.

У сучасному освітньому просторі логопед виступає не лише як фахівець, що виправляє мовленнєві недоліки, а як партнер дитини, педагогів і батьків у створенні умов для гармонійного розвитку особистості. Саме тому актуальним є осмислення сутності та змісту інноваційних стратегій логопедичної допомоги, визначення їхнього потенціалу в освітньому процесі, а також аналіз практичного досвіду їх впровадження в українських закладах освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Український науковий дискурс щодо інноваційних стратегій логопедичної допомоги дітям демонструє поступ від описових практик до системного впровадження в освіті, зокрема через інституціалізацію інновацій у програмах підготовки логопедів. Провідною рамкою модернізації виступає альтернативна й додаткова комунікація, що інтегрується у шкільні та дошкільні контексти завдяки методичним матеріалам і спеціальним навчальним модулям. Паралельно розвивається цифровізація логопедичної допомоги: від формування ІКТ-компетентностей фахівців до використання спеціалізованих інструментів для дистанційної взаємодії з родинами, візуалізації артикуляційних параметрів і моніторингу прогресу. У практиці втручань простежується зміщення до мультикомпонентних програм, які поєднують логоритміку, арт- та музикотерапію, ігрові методи й АДК (М. Чайка, Г. Усатенко, О. Кривоногова), орієнтуючись на функціональну комунікацію та перенос навичок у повсякденні ситуації. Водночас науковому полю бракує жорстких дослідницьких дизайнів (рандомізованих чи квазіекспериментальних) з валідованими україномовними інструментами оцінювання. Актуальним є також вивчення бар'єрів та чинників успіху впровадження інновацій у закладах освіти, включно з ресурсними витратами та впливом на

сім'ї. З огляду на воєнний контекст, особливого значення набувають організаційні інновації, що забезпечують безперервність і безпеку логопедичних послуг (змішані формати, резервні комунікаційні канали, протоколи взаємодії з батьками).

Метою статті є розкрити сутність інноваційних стратегій логопедичної допомоги дітям, проаналізувати сучасні тенденції їх використання в освітньому просторі та окреслити перспективи подальшого розвитку логопедичної практики в контексті інноваційної педагогіки.

Виклад основного матеріалу. Логопедична допомога розглядається як системно організована міждисциплінарна діяльність, спрямована на виявлення, оцінювання та корекцію порушень мовленнєвого розвитку з урахуванням вікових, когнітивних і соціально-комунікативних характеристик дитини. Її зміст охоплює діагностику, планування індивідуальної траєкторії втручання, безпосередню корекційну роботу, моніторинг динаміки та консультування родини й педагогів. У сучасних підходах логопедична допомога інтегрується в освітній процес і реалізується в природних середовищах дитини (ЗДО, школа, сім'я), що підсилює екологічну валідність і перенос сформованих навичок. Концепт зміщено від виключно мовленнєво-артикуляційного фокусу до розвитку функціональної комунікації та участі дитини у навчальних і повсякденних взаємодіях. Підкреслюється безперервність і наступність допомоги, її етична вивіреність, культурна й мовна чутливість, а також опора на доказові практики.

Традиційний інструментарій включає артикуляційну гімнастику, постановку та автоматизацію звуків, розвиток фонематичного сприймання, лексико-граматичної будови мовлення, зв'язного мовлення та просодики. Широко застосовуються логоритміка, дихальні та ідеомоторні вправи, ігрові методи та дидактичні прийоми, спрямовані на поетапне формування мовленнєвих навичок від ізольованого рівня до спонтанного мовлення. Методичні комплекси зазвичай вибудовуються на поєднанні індивідуальних і підгрупових занять, що дозволяє дозувати навантаження та варіювати рівень підтримки. У класичних моделях ключовими є принципи поетапності, системності, наочності, повторюваності й урахування зони найближчого розвитку. Разом з тим сучасна практика доповнює традиційні методи елементами мультисенсорного навчання, коучингом батьків і використанням візуальної підтримки, не порушуючи базову логіку послідовного формування мовленнєвих функцій.

Організація супроводу спирається на принципи індивідуалізації та диференціації, коли цілі, зміст і темп втручання узгоджуються з профілем сильних сторін і потреб дитини. Принцип діяльності та контекстуальності передбачає включення мовленнєвих завдань у навчальні та побутові ситуації, що забезпечує генералізацію й функціональну значущість навичок.

Міждисциплінарність реалізується через командну взаємодію логопеда з учителем, психологом, асистентом учителя та родиною, із фіксацією узгоджених цілей у індивідуальній програмі розвитку.

Принципи доказовості й безперервного моніторингу передбачають використання валідних інструментів оцінювання на старті, у процесі та на етапі підсумкового вимірювання результатів. Важливими є також принципи доступності й безпечності освітнього середовища, етичності роботи з даними та партнерства з батьками як рівноправними учасниками корекційного процесу.

Інноваційна стратегія в логопедії — це науково обґрунтована система проєктування, впровадження та оцінювання нових або суттєво вдосконалених підходів до діагностики, корекції й супроводу мовленнєвого розвитку дітей, спрямована на підвищення ефективності, доступності та сталості результатів. Її зміст охоплює вибір технологій з урахуванням доказовості, етичних вимог і контексту освітнього середовища, конструювання індивідуальних маршрутів втручання, а також налаштування процедур моніторингу результатів у реальних умовах (клас, група ЗДО, сім'я).

Важливою ознакою такої стратегії є інтеграція міждисциплінарного знання (логопедія, психологія, нейронаука, педагогіка, ІКТ), що забезпечує функціональну спрямованість втручань - розвиток участі дитини у значущих комунікативних ситуаціях.

Таким чином, інноваційна стратегія виступає не набором «новінок», а керованою рамкою змін, у якій технології підпорядковуються чітко визначеним цілям і показникам результативності [4].

Сучасні інноваційні технології доцільно групувати за провідним механізмом впливу та формою організації взаємодії. До цифрових належать програмні засоби для скринінгу й тренування мовленнєвих навичок, мобільні застосунки, платформи телепідтримки та інструменти візуалізації артикуляційних і просодичних параметрів. Інтерактивні технології охоплюють мультимедійні ігрові середовища, доповнену віртуальну реальність, системи відеофідбеку та засоби альтернативної і додаткової комунікації (низько- і високотехнологічні). Нейропсихологічний кластер об'єднує методики сенсомоторної інтеграції, вправи на розвиток виконавчих функцій, уваги й робочої пам'яті як модераторів оволодіння мовленням. Арт-терапевтичні та креативні підходи (музико-, казко-, ізотерапія, логоритміка) розглядаються як мультисенсорні засоби підвищення мотивації, емоційної регуляції та генералізації мовленнєвих умінь.

У практиці ці групи часто поєднуються у мультикомпонентні протоколи, де цифрові інструменти забезпечують адаптацію і моніторинг, а інтерактивні та арт-терапевтичні — екологічну валідність і перенесення навичок [5].

Використання ІКТ (логопедичні програми, мобільні застосунки). Цифрові платформи забезпечують стандартизований скринінг, адаптивні тренажери артикуляції, фонологічної обробки та лексико-граматичних структур, а також збір даних для формувального оцінювання. Мобільні застосунки підтримують мікроінтервенції вдома та комунікацію «фахівець-родина», що скорочує розрив між заняттям і повсякденням.

Нейропсихологічні та сенсорні методики. Втручання, спрямовані на сенсомоторну інтеграцію, ритмізацію, розвиток виконавчих функцій і уваги, використовуються як базис для оптимізації мовленнєвої активності та розуміння. Вони підвищують стійкість до когнітивного навантаження й покращують умови для автоматизації звуків і структурування висловлювання.

Логоритміка та мультимедійні ігрові платформи. Поєднання ритміко-рухових схем з музичними і візуальними стимулами полегшує темпо-ритмічну організацію мовлення, а ігрові середовища підсилюють мотивацію й забезпечують високий рівень повторюваності без перевтоми. Інтеграція з мультимедіа дає можливість задавати біофідбек і поступово ускладнювати завдання [1].

Інтеграція логопедичної роботи у дистанційне чи інклюзивне навчання. Змішані моделі (офлайн/онлайн) дозволяють підтримувати безперервність послуг, координувати цілі з учителями та асистентами, застосовувати АДК і цифрові матеріали безпосередньо в навчальному процесі. Інклюзивні команди використовують спільні індикатори результату (функціональна комунікація, участь у навчальних активностях), а телепрактика додає гнучкість і розширює залучення батьків через коучинг та супровід у домашніх рутинах.

У вітчизняній практиці ефективними виявляються моделі, які поєднують індивідуалізацію, інклюзивні процедури та цифрову підтримку. По-перше, у закладах загальної середньої та дошкільної освіти поширюються елементи багаторівневої підтримки: від універсальних скринінгових заходів і профілактичних занять у групах ризику до інтенсивних індивідуальних втручань за ІПР (індивідуальною програмою розвитку). По-друге, зростає кількість шкільних і дошкільних проєктів з альтернативної та додаткової комунікації (АДК): комунікаційні книжки, піктограми, кнопки й додатки інтегруються у повсякденні освітні рутини (ранкові кола, інструктаж, парна робота), що підвищує функціональну комунікацію дітей з різними потребами. По-третє, застосовуються цифрові інструменти моніторингу: короткі щотижневі завдання для автоматизації звуків і розвитку фонологічної обробки, електронні журнали динаміки та узгоджені критерії успіху для команди супроводу. По-четверте, логоритмічні модулі з мультимедійною підтримкою (відео- та аудіостимули, біофідбек темпо-ритму) використовуються як вставки у заняттях і уроках, що сприяє переносові навичок у навчальну діяльність. Нарешті, унаслідок воєнного стану стали типовими змішані формати (очно/онлайн) і телепрактика: очні зустрічі логопеда доповнюються дистанційними мікроінтервенціями під керівництвом фахівця, а матеріали розповсюджуються через шкільні платформи, що забезпечує безперервність допомоги [6].

Міждисциплінарна взаємодія у логопедичному супроводі ґрунтується на спільній відповідальності за функціональну комунікацію дитини та її участь у навчальних і побутових видах діяльності. Основа - командний цикл «оцінювання, планування, реалізація, моніторинг, корекція стратегії», який фіксується

в індивідуальній програмі розвитку (ІПР) і підтримується регулярними зустрічами з ухваленням рішень на підставі даних. В українському контексті до команди зазвичай входять фахівці закладу освіти, ІРЦ, а також батьки як рівноправні учасники процесу.

Логопед відіграє провідну роль у мовленнєвій складовій супроводу дитини: проводить первинне та поглиблене обстеження, формулює цілі у вимірюваних показниках (напр., точність артикуляції у спонтанному мовленні, кількість ініційованих комунікацій за урок), добирає інструменти й методики (включно з АДК і цифровими засобами), визначає частоту й тривалість занять. Упродовж циклу логопед веде формувальне оцінювання: короткі тести-проби, чек-листи генералізації, аналіз зразків усного/писемного мовлення, результати мікроінтервенцій удома. Дані агрегуються в спільному журналі (паперовому чи цифровому), що уможливорює прозоре коригування навантаження та підходів [2].

Психолог координує когнітивні та емоційні чинники, що впливають на мовленнєвий розвиток. Це оцінювання виконавчих функцій, уваги, робочої пам'яті, сенсорної інтеграції, а також виявлення стрес-факторів і поведінкових бар'єрів. На підставі результатів психолог добирає підтримувальні стратегії (саморегуляція, мотиваційні протоколи, візуальні розклади, сенсорні «дієти»), що підвищують витривалість дитини до мовленнєвого навантаження та якість включення в урок. Психолог також координує кризові плани (зниження тривоги, поведінкові ескалації) і передає вчителю та батькам інструкції для узгодженого використання. Педагог відповідає за інтеграцію логопедичних цілей у навчальний процес. Це, зокрема, адаптація інструкцій (спрощення синтаксису, візуальна підтримка, таймінг пауз), підбір завдань з високою частотою цільових мовленнєвих дій, організація групової роботи для тренування комунікації, а також оцінювання активності дитини на уроці. Педагог фіксує щоденні спостереження у коротких формах (1–3 індикатори), що дає можливість команді відстежувати перенос навичок із кабінету логопеда до реальних навчальних ситуацій. Батьки чи опікуни — головні чинники перенесення й закріплення навичок. Вони проходять коучинг (мікронавчання з демонстрацією і зворотним зв'язком), отримують домашні рекомендації (5–10 хв щодня) і прості інструменти фіксації результатів (чек-листи, відеозаписи коротких взаємодій). Такі дії зменшують розрив між заняттям і побутом, підвищують кількість «випадків практики» та формують у сім'ї спільну мову підтримки (єдині жести та/або піктограми, унормовані підказки, послідовність підкріплень).

Особлива увага приділяється погодженню ролей і меж. Логопед не дублює функції психолога, але повідомляє про мовленнєві прояви регуляторних труднощів; психолог не «замінює» логопедичну корекцію, проте забезпечує умови для її ефективності; педагог не проводить спеціальні тести, але надає дані про навчальну участь; батьки не «терапєвти вдома», а партнери, які підтримують цільові стратегії. Така комплементарність знижує ризик фрагментації допомоги й конфлікту підходів.

У контексті інклюзивної та дистанційної освіти міждисциплінарність охоплює узгодження цифрових засобів: платформи з матеріалами, відео-інструкції для батьків, інструменти АДК, що використовуються і в класі, і вдома. Команда встановлює спільні параметри доступності (шрифти, контраст, темп подачі, субтитри), а також резервні протоколи на випадок повітряних тривог або переривання зв'язку (перенесення сесій, асинхронні завдання, чек-листи) [6].

Ефективність взаємодії оцінюється за комбінованими індикаторами: *мовленнєві* (точність, плавність, довжина висловлювання, ініціації), *участь у навчанні* (виконання інструкцій, частка часу «on-task», взаємодія з однолітками), *сімейні показники* (частота домашніх занять, зниження комунікативних фрустрацій). Дані подаються у вигляді простих графіків і критеріїв досягнення, що дозволяє прозоро демонструвати прогрес і своєчасно змінювати стратегію.

Нарешті, важливими є сталий професійний розвиток та взаємне навчання в команді: спільні кейс-розбори, мінітренінги (логопед - педагог/батьки щодо АДК; психолог - команда щодо саморегуляції; педагог - щодо адаптації завдань), супервізії та інтервізії. Це створює культуру доказової взаємодії, де рішення приймаються на підставі спільно зібраних і проаналізованих даних, а відповідальність - розділена й прозора.

Сучасна траєкторія розвитку логопедичної освіти визначається переходом від роз'єднаних методичних курсів до інтегрованих програм, у центрі яких - компетентнісний підхід, міждисциплінарність і прийняття рішень на основі даних. В освітніх стандартах зростає роль модулів, що формують навички роботи з альтернативною й додатковою комунікацією (АДК), інструментами цифрового оцінювання, протоколами прогрес-моніторингу та етикою обробки даних. Міжнародна практика посилює зв'язок логопедичних інтервенцій зі шкільним середовищем: поширюються моделі багаторівневої підтримки, короткі втручання у класі, коучинг педагогів і батьків. Українська специфіка додає вимоги до гнучкості форматів (змішане й дистанційне навчання), до локалізації контенту (україномовні матеріали й індикатори результатів) та до стійкості інфраструктури в умовах можливих перебоїв зв'язку й безпекових ризиків [3].

Водночас модернізація торкається методології: у підготовці логопедів систематично вводяться засади доказової практики (дизайн інтервенцій, базові навички статистичної інтерпретації), основи нейронаук (мовленнєве сприймання, виконавчі функції, сенсомоторна інтеграція) та принципи міжпрофесійної взаємодії (логопед-психолог-педагог-родина). Важливо, що майбутні фахівці навчаються не лише «володіти методикою», а й конструювати індивідуалізовані маршрути допомоги: формулювати вимірювані цілі, визначати частоту/інтенсивність втручань, прогнозувати перенос у навчальні ситуації та побут.

Цифрова грамотність поступово стає базовою професійною компетентністю, що охоплює повний цикл роботи з даними та технологіями. По-перше, це інструменти оцінювання: цифрові скринінги, шаблони протоколів, візуалізація артикуляційних і просодичних параметрів, автоматизовані чек-

листи генералізації. Логопед має вміти добирати валідовані інструменти під конкретну вікову групу й профіль порушення, інтерпретувати показники та визначати пороги досягнення. По-друге, аналітика прогресу: формування коротких серій вимірювань, оцінка тенденцій і коливань, своєчасне коригування інтенсивності та стратегії втручання (прийняття рішень на основі даних). По-третє, безпека й етика: захищений обмін інформацією в команді, мінімізація персональних даних, прозорі згоди, безпечне зберігання відео/аудіозаписів, що використовуються для супервізії або зворотного зв'язку.

Окрема площина - цифрові інструменти втручання: тренажери артикуляції та фонологічної обробки, платформи з адаптивними завданнями, інструменти телепрактики для коучингу батьків, засоби АДК (від низькотехнологічних до пристроїв, що генерують мовлення). Компетентний логопед не лише «користується програмою», а й оцінює її педагогічну доцільність, доказову основу, доступність інтерфейсу для дитини, сумісність зі шкільними процесами та витрати часу команди. Для України додатково важливі офлайн-режими (робота без інтернету), локалізація (україномовні голоси, піктограми, лексичні набори під шкільні теми) та сумісність із електронними щоденниками чи платформами дистанційного навчання, які вже використовує заклад освіти [3].

Висновки. Підсумовуючи, сучасна логопедична допомога еволюціонує до цілісної, доказово обґрунтованої системи, у якій інноваційні технології підпорядковані вимірюваним цілям і міждисциплінарній координації. Модернізація підготовки фахівців в Україні та світі засвідчує пріоритет компетентнісного підходу, інтеграції АДК, нейропсихологічних засад та практик, вмонтованих у реальні освітні контексти. Рівень цифрової грамотності логопеда стає ключовою умовою ефективності: від валідного прогрес-моніторингу й аналітики до етично безпечної роботи з даними та грамотного добору інструментів. Наступним кроком є розбудова інноваційних освітніх платформ-екосистем з адаптивним контентом, вбудованими метриками результатів і інструментами коучингу батьків, сумісних із шкільними ІТ-рішеннями та придатних до офлайн-роботи. Для українського контексту визначальними є локалізація матеріалів, стійкість інфраструктури й гнучкі змішані формати, що забезпечують безперервність послуг. Очікуваний результат - зростання комунікативної активності у дітей, скорочення часу до досягнення мовленнєвих цілей і підвищення професійної стійкості команд, що посилює інклюзивний потенціал української освіти.

Література:

1. ДивоГра. Альтернативна і додаткова комунікація: матеріали та практичні кейси. Київ: ГО «ДивоГра», 2024. 36 с. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.dyvogra.com/wp-content/uploads/2024/05/ADK.pdf>. (дата звернення: 02.11.2025).
2. Гета А. В., Заїка В. М., Коваленко В. В. та ін.; за заг. ред. Носенко Ю. Г. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання : навч. посіб. Полтава : ПУЕТ, 2018. 261 с. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/711366/1/СУЧАСНІ%20АСОБИ%20ІКТ%20ПІДТРИМКИ%20ІНКЛЮЗИВНОГО%20НАВЧАННЯ.pdf>. (02.11.2025).

3. Качуровська О. Б., Соколовська О. Формування готовності майбутнього вчителя-логопеда до використання ІКТ в інтегрованому навчанні дітей з порушеннями мовлення. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка, 2013. Електронний ресурс. Режим доступу: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/16882/Kachurovs%27ka_Sokolovs%27ka.pdf. (дата звернення: 02.11.2025).

4. Котлова Л. О., Ілющенко І. О., Долінчук І. О. Інноваційні підходи в роботі логопеда: метод. рек. до освітньої компоненти. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 28 с. Електронний ресурс. Режим доступу: https://eprints.zu.edu.ua/40462/1/Методичка_Інноваційні.pdf. (дата звернення: 02.11.2025).

5. Котлова Л. О., Бондар (Ілющенко) І. О., Долінчук І. О. Підходи до корекції мовленнєвих порушень у дошкільників із тяжкими порушеннями мовлення. Інноваційна педагогіка, 2025, Т. 1, № 79. С. 105–109. Електронний ресурс. Режим доступу: (репозитарій ЖДУ) <http://eprints.zu.edu.ua/>. (дата звернення: 02.11.2025).

6. Чайка М. С., Усатенко Г. В., Кривоногова О. В. Теорія та практика використання альтернативної і додаткової комунікації для осіб з ООП : навч.-метод. посіб. Київ : МОН України, 2022. 168 с. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/inkluzyvne-navchannya/2022/02/22/Navch-metod.posibnyk.Teoriya.ta.praktyka.vykoryst.altern.komunik.dlya.osib.z.OOP.22.02.22.pdf> (дата звернення: 02.11.2025).

Дод. дзеркало: <https://lib.imzo.gov.ua/>. (дата звернення: 02.11.2025).

References:

1. DyvoGra. (2024). Alternatyvna i dodatkova komunikatsiia: materialy ta praktychni keisy [Augmentative and alternative communication: Materials and practical cases]. Kyiv: NGO “DyvoGra”, 36 p. Retrieved from <https://www.dyvogra.com/wp-content/uploads/2024/05/ADK.pdf> (accessed: 02 Nov 2025) [in Ukrainian].

2. Heta, A. V., Zaika, V. M., Kovalenko, V. V., et al. (Nosenko, Yu. H., Ed.). (2018). Suchasni zasoby IKT pidtrymky inkluzyvnoho navchannia: navchalnyi posibnyk [Modern ICT tools to support inclusive education: A textbook]. Poltava: PUET, 261 p. Retrieved from <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/711366/1/СУЧАСНІ%20АСОБИ%20ІКТ%20ПІДТРИМКИ%20ІНКЛЮЗИВНОГО%20НАВЧАННЯ.pdf> (accessed: 02 Nov 2025) [in Ukrainian].

3. Kachurovska, O. B., & Sokolovska, O. (2013). Formuvannia hotovnosti maibutnoho vchytelia-lohopedu do vykorystannia IKT v intehrovanomu navchanni ditei z porushenniamy movlennia [Preparing future speech-language teachers to use ICT in integrated education of children with speech disorders]. Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova. Seriiia 19: Korektsiina pedahohika. Retrieved from https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/16882/Kachurovs%27ka_Sokolovs%27ka.pdf (accessed: 02 Nov 2025) [in Ukrainian].

4. Kotlova, L. O., Iliushchenko, I. O., & Dolinchuk, I. O. (2024). Innovatsiini pidkhody v roboti lohopedu: metodchni rekomendatsii do osvitnoi komponenty [Innovative approaches in the work of a speech-language therapist: Methodical guidelines to the curriculum component]. Zhytomyr: ZhDU im. I. Franka, 28 p. Retrieved from https://eprints.zu.edu.ua/40462/1/Методичка_Інноваційні.pdf (accessed: 02 Nov 2025) [in Ukrainian].

5. Kotlova, L. O., Bondar (Iliushchenko), I. O., & Dolinchuk, I. O. (2025). Pidkhody do korektsii movlennievkykh porushen u doshkilnykiv iz tiazhkymy porushenniamy movlennia [Approaches to correcting speech disorders in preschoolers with severe speech impairment]. Innovatsiina Pedahohika, 1(79), 105–109. Retrieved from <http://eprints.zu.edu.ua/> (accessed: 02 Nov 2025) [in Ukrainian].

6. Chaika, M. S., Usatenko, H. V., & Kryvonohova, O. V. (2022). Teoriia ta praktyka vykorystannia alternatyvnoi i dodatkovoi komunikatsii dlia osib z OOP: navchalno-metodychnyi posibnyk [Theory and practice of using augmentative and alternative communication for persons with

special educational needs: A teaching manual]. Kyiv: MON Ukrainy, 168 p. Retrieved from <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/inkluzyvne-navchannya/2022/02/22/Navch-metod.posibnyk.Teoriya.ta.praktyka.vykoryst.altern.komunik.dlya.osib.z.OOP.22.02.22.pdf> (accessed: 02 Nov 2025) [in Ukrainian].